
Česko spustí „banku“ pro vědce

Česko spustí „banku“ pro vědce

LIDOVÉ NOVINY

1.2.2011, rubrika: Věda & výzkum, strana: 31, autor: EVA HNÍKOVÁ

Převod výsledků z laboratoří do praxe usnadní fond, který zakládá ministerstvo průmyslu

Nejprve pouze učil a bádá na univerzitě. Časem začal Petr Solich přemýšlet o tom, že spousta zajímavých nápadů skončí jen jako článek v časopise, byť třeba v zahraničním. „Kolegové vás poplácají po zádech, jenže opravdu důležité je vrátit něco společnosti zpátky,“ říká profesor Solich, který původně pracoval pouze na Farmaceutické fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové.

Aby mohl zajímavé myšlenky lépe rozvinout v praxi, rozhodl se s kolegou z univerzity založit firmu – společnost AB Pharma vznikla v roce 2008. „Chtěli jsme využít naše know-how, samostatně rozhodovat a lákal nás i možný zisk,“ popisuje Petr Solich.

Přestože vědcům se založením firmy pomáhalo univerzitní Centrum pro přenos poznatků a technologií, nešlo vše tak hladce, jak profesor Solich původně předpokládal. „Mysleli jsme, že budeme dělat analýzy hlavně pro jednu farmaceutickou firmu, jenže ta mezitím změnila majitele a začala se věnovat něčemu jinému,“ popisuje Petr Solich počátky podnikání. Následně zbrzdila rozvoj jeho společnosti ekonomická krize.

Nyní AB Pharma mírně prosperuje. Specializuje se na analýzy obsahu určitých látek v nutričních přípravcích, spolupracuje se šesti firmami. Měla by ovšem zájem více nastartovat své podnikání. „Rádi bychom využili kapitál z fondu, jehož spuštění připravuje ministerstvo financí,“ říká profesor Solich.

Takové podpoře by se nebránil ani Petr Palatka, jednatel firmy Neovision, kterou založili vědci z Centra strojového vnímání ČVUT v Praze. „Je to dobrá možnost,“ říká Petr Palatka.

O fondu musíme ještě diskutovat „Chceme podpořit projekty na přenos poznatků mezi akademickou sférou a praxí,“ popisuje plány pro rok 2011 Petr Očko, ředitel sekce fondů EU, výzkumu a vývoje na ministerstvu financí. Kromě grantů však letos přichází ministerstvo s novinkou – chystá jakousi banku pro vědce.

Už je jisté, že na ni od Evropské unie dostane Česko v přepočtu více než 1,1 miliardy korun. Stejně velkou částku mají přidat soukromí investoři. O co vlastně půjde? Vznikne takzvaný seed fond (z anglického seed – semeno), který podpoří začínající firmy s dobrými nápady. Poskytne jim kapitál na rozvoj a pomůže případně i s řízením firmy.

V lednu sepsalo ministerstvo hrubou představu o projektu a v nejbližší době ji projedná s Evropskou komisí. Pak by chtělo nechat prostor pro veřejnou diskusi. „Udělal jsme si průzkum a zjistili, že zájem o kapitál bude obrovský,“ říká Petr Očko. Výzkumníci ministerstvu téměř jednomyslně potvrdili, že právě seed fond je možnost financování inovací, která v Česku zatím v takové míře chyběla.

Podstatnou část peněz mají získat právě tzv. spin-off firmy (z anglického vyčlenění). Vznikají většinou tak, že studenti či vědci z univerzity či jiné výzkumné instituce odejdou, založí si vlastní společnost a svůj nápad či myšlenku zkoušejí uvést do praxe. Ve spin-offech mají často vlastnický podíl samotné vysoké školy či jiné výzkumné instituce.

Peníze se do banky vrátí Někdy v polovině letošního roku by fond mohl dostat jasnější obrysy. Zatím ministerstvo plánuje, že by firma získala podporu na pět let. Celková výše investice by se pohybovala mezi dvěma a třiceti miliony korun.

„Rozhlíželi jsme se, jak takové fondy fungují jinde, třeba ve Švýcarsku, a přikláníme se k tomu, aby u každého projektu pocházela minimálně polovina kapitálu ze soukromých zdrojů,“ upozorňuje Petr Očko. Tak výrazné zapojení soukromých financí zajistí, že podporu získají opravdu životaschopné projekty. Vlastní peníze člověk přece jen investuje obezřetněji. „Právě výběr firem ostatně patří k nejrizikovějším krokům ve financování pomocí seed fondu,“ zdůrazňuje Petr Očko.

Ministerstvo hledá při zakládání fondu inspiraci u odborníků, jedná třeba s Českou asociací privátního a rizikového kapitálu. Její předseda Vladislav Jež například doporučuje, aby se balík peněz rozdělil na více menších. „Každý by měl mít svého správce,“ upozorňuje Vladislav Jež. V běžných fondech většinou dostává správce odměnu zhruba dvacet procent z celkového zisku, takže je motivovaný investovat co nejlépe. Správcům by podle Vladislava Ježe neměly chybět zkušenosti s rizikovým kapitálem.

Ministerstvo ovšem ještě nemá jasnou představu, jak bude fond uspořádaný. „Chceme najít jednoduchou variantu, která umožní transparentní řízení,“ slibuje Petr Očko. Rád by se k ní dopracoval v březnu.

Petr Očko také zdůrazňuje, že na rozdíl od grantů, které se k podpoře inovací ve firmách také využívají, má fond jednu velkou výhodu: Investované peníze se po čase vrátí a lze je znovu použít. I přes pečlivý výběr zřejmě některé projekty skončí propadákem. Řada jich ovšem vydělá, a mnohdy násobně více, než kolik se do nich vložilo.

Probudíme podnikatelské myšlení Šanci na úspěch u podpořené firmy by měl zvýšit i koučink. V rámci dalšího projektu chce ministerstvo probouzet podnikatelské myšlení vědců, kteří se chystají zakládat firmy. „Koučinku se bude věnovat celá skupina odborníků, může jít třeba o specialisty z inovačních center,“ říká Petr Očko. Uvažovat by se ale možná mělo i o zásahu do vzdělávání vysokoškoláků. „Na technických oborech univerzit chybí výchova k podnikání. Studenti mají skvělé nápady, ale neumí být manažery podniků,“ podotýká Vladislav Jež.

Počáteční fáze rozvoje firem je z pohledu investorů velmi riziková. Zřejmě i proto se jí soukromí investoři příliš nevěnují, výjimkou je společnost Credo Ventures. „Za poslední dva roky jsme obdrželi a posoudili několik set podnikatelských plánů, z nichž přibližně třicet považujeme za životaschopné a nadějně,“ uvádí Tomáš Orlík, partner Credo Ventures. Podpořené firmy se často věnují internetové bezpečnosti a identitě, změnám v platebních systémech, vývoji nových softwarů pro počítače a mobily. Některé mají potenciál na trhu zdravotnictví a zdravého životního stylu.

Jde však o společnosti, které už mají hotový produkt i první zákazníky. Pokud je nápad či firma ve stadiu zrodu, hledá se pro ni kapitál těžko. Právě tady by mohl nastoupit seed fond, který umožní „vypěstování od semínka“.

Seed fond v číslech 2,2miliardy korun Do fondu se vloží 1,1 miliardy korun od EU, zhruba stejnou částku přidají soukromí investoři

2-30 milionů korun Plánovaná investice do jedné firmy

5let Doba, po kterou bude fond do firmy investovat

Peníze z evropských fondů a od soukromých investorů mají posloužit k podpoře inovací. Ministerstvo průmyslu se chystá založit tzv. seed fond. Z něj budou moci čerpat peníze firmy s dobrými nápady.

„Udělal jsem si průzkum a zjistili, že zájem o kapitál bude obrovský,“ říká Petr Očko, ředitel sekce fondů EU, výzkumu a vývoje na ministerstvu financí. Už na jaře chce mít jasnější představu o podobě tzv. seed fondu.